

YARATICILIKTA SEZGİSEL SÜRECİ ODAĞINA ALAN BİR SANATÇI; CRYSTAL WAGNER
Doç. Dr. Zeliha KAYAHAN*
Doç. Dr. Naile ÇEVİK**

Öz: Sanatsal yaratım sürecinde her sanatçı farklı bir tecrübe ile öznel bir deneyim süreci yaşar. Kullanılan malzeme, teknik ve üretim olanaklarına bağlı olarak sanatçı, duyu ve düşüncelerini en etkili şekilde yansıtmaya ve sanatsal pratiklerini oluşturmaya çalışır. Bu araştırmada, sanatsal yaratım sürecinde sezgisel bakışın etkisine dair eser analizi yaratıcılık bağlamında ve Crystal Wagner özelinde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme kapsamında, Wagner'ın çağdaş sanatın çarpıcı özelliklerini içinde barındıran büyük boyutlu dış mekân heykel üretimlerini odağına almasının yanı sıra sanatçının disiplinlerarası çalışmaları da ortaya koyulmaktadır. Üretimlerinde farklı malzemeleri kullanan sanatçı, baskıresim alanında aldığı eğitim ile mekâna göre şekillendirdiği heykeller aracılığı ile özgün üretimlerde bulunmaktadır.

Sanatçının sezgisel olarak önceden belirlediği bir mekâna ve atmosfere uygun olarak tasarladığı çalışmaları o "an" a dair yaratıcılık çözümlerini de beraberinde getirmektedir. Ancak sanatçı bu öngörülemez durumu bir gerilim veya kaygı sorunsalı olarak görmez. Bu durum, Wagner için spontanlık ve yaratıcılığın sezgisel olanaklarının deneyimlenmesi biçiminde yorumlanmaktadır. Bilinçli bir spontanlığın hissedildiği büyük ölçekli enstalasyonlarında sanatçı, cesur renkleri ile ilgi çekici bir mekân deneyimi ortaya çıkarması üretim sürecinde yoğun emek odaklı çalışmasının da bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Sanat, Yaratıcılık, Enstalasyon, Crystal Wagner.

AN ARTIST FOCUS ON THE INTUITIVE PROCESS IN CREATIVITY; CRYSTAL WAGNER

Abstract: In the artistic creation process, each artist experiences a subjective experience with a different experience. Depending on the material, technique and production possibilities used, the artist tries to reflect his feelings and thoughts in the most effective way and to create his artistic practices. In this research, the analysis of the work on the effect of intuitive perspective in the artistic creation process was evaluated in the context of creativity and in particular Crystal Wagner. Within the scope of this evaluation, Wagner's large-scale outdoor sculpture productions, which include the striking features of contemporary art, as well as the artist's interdisciplinary works are revealed. The artist, who uses different materials in his productions, makes original productions through the sculptures he has shaped according to the space with the education he received in the field of printmaking.

The works that the artist has intuitively designed in accordance with a predetermined space and atmosphere bring along creative analyzes of that "moment". However, the artist does not see this unpredictable situation as a problem of tension or anxiety. This situation is interpreted as experiencing the intuitive possibilities of spontaneity and creativity for Wagner. In his large-scale installations where a conscious spontaneity is felt, the artist's creation of an interesting space experience with his bold colors can also be considered as a reflection of his intense labor-oriented work during the production process.

Keywords: Contemporary Art, Creativity, Installation, Crystal Wagner.

* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Temel Sanat Bilimleri Bölümü, ORCID ID: 0000-0001-9644-9715, z.kayahan@hbv.edu.tr.

** Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Heykel Bölümü, ORCID ID: 0000-0001-6448-1534, naile.cevik@hbv.edu.tr,.

Giriş

Çağdaş sanatın ilk izlerini 20. yüzyılın ilk yarısında görmek mümkündür. Bu süreçte birçok sanatçı yavaş yavaş kendi bireysel tarzlarını ön plana çıkarmaya başlamış ve sanat dünyasının yerleşik ve evrenselleşen kurallarına karşı başkaldırmaya başlamışlardır. Gelişen ve değişen sosyolojik yaşamın da etkisi ile sanat, hem teknik hem de düşünsel anlamlarda dönüşümler yaşamıştır. Bu dönüşümlerin sanattaki en belirgin yansıması disiplinlerarası üretimler ve sergileme pratikleri alanlarında deneyimlenmiştir. Günümüzde sanatçılar birden fazla akım/hareketten beslenerek ya da tümüyle bağımsız bir bakış açısı ile eserler üretmekte ve farklı disiplinleri sanatsal üretim süreçlerinin içerisine özgürce dâhil edebilmektedir.

Tarih boyunca birçok sanatçı düşüncelerini kendi tarzı ve potansiyeli ile ortaya koymuştur. Sanatın düşünce ve duyguları harekete geçirmede etkili bir alan olması durumu söz konusudur. Bu durum sanatçıların yaratım süreçleri kapsamında üretimleri ile kurdukları bağ ile daha da derinleşmektedir. Özellikle bir deneyim alanı olan sanatsal üretim olgusu sanatçıların bilinç/bilinçdışı süreci, yaratıcılık özellikleri, duyguların ifadesi gibi eserine eklenen parametreler olarak ön plana çıkar. Bu makale kapsamında sanatın sezgisel yaratım süreçlerine odaklanması bağlamında ele alınan kavramsal çerçeve bu doğrultuda oluşturulmuştur.

Günöz'e (2008) göre "sezgi (*intuition*), kelime kökeni olarak Latince "intueri" sözüne dayanır. Kelime olarak "bir şeye ya da bir şeyin içine bakmak" anlamındadır, terim olarak ise "doğruya nüfuz etmek", "doğruyu kavramak" anlamındadır". Sezgi; her insanın günlük yaşamında bile sıklıkla deneyimlediği ancak çoğu zaman tam tanımlanamadığı bir durum olarak değerlendirilebilir. Somut olarak anlamlandırılmayan sezgi teması sanat alanında bir ifade unsuru olarak kullanılmıştır. Bu açıdan değerlendirildiğinde öznel bir deneyimi merkezine alan sanatsal pratiklerde sezgisel güç bilinçli ya da bilinçsiz birçok sanatçı tarafından kullanılmaktadır. Ancak sezgisel üretim yoluna yönelik bir düşünme sistemi geliştirmek ve bilinçli olarak bu süreci deneyimlemek açısından değerlendirildiğinde özellikle günümüz sanat çalışmaları dikkat çekicidir. Bu makale kapsamında hem sanatçı ve eseri bağlamında sezgisel yaratım süreci araştırılarak incelenecek hem de yaratıcılıkta sezgisel süreci odağına alan bir sanatçı olarak Crystal Wagner'in eserleri ve yaratım süreci değerlendirilecektir.

Çağdaş Sanatta Yaratıcılık ve Sezgiselliğe Dair

Önder'e (2005, 43) göre "sanatsal yaratı; İnsan yaşamına katkı sunan, ruhlarının yücelmesine hizmet eden ve insan etkinliğini olumlayan bir yapıya sahiptir. Söz konusu bu olumlama durumu farklı sanat alanları ile mümkün olabilmektedir". Bir noktada sanat, alımlayıcının/ izleyicinin ilgisine, dikkatine veya beğenisine sunulmuştur. Dolayısıyla her birey

kendi beğeni algısı çerçevesinde sanat alanlarıyla ve üretimleri ile iletişime geçer. Nihai sonuç ise sanatçı ve izleyici arasındaki etkileşimdir.

Modern çağ ile görünür hale gelen bilimsel ve sanatsal gelişmelerin hızı günümüzde de devam etmektedir. Bu gelişmeler sanatı ve sanatçıyı hem üretim bağlamında hem de düşünsel dinamiklerde daha özgür kılmış ve sonrasında anlam/anlamlandırma açısından geleneksel kalıpların yıkılmasına kadar uzanmıştır.

Danto'ya (2014) göre çağdaş sanat, geçmişin sanatına karşı gelmemekle birlikte kendinden önceki sanat anlayışlarını reddedenlerin aksine bugünün sanatçısı ona nasıl bir fayda biçmek istiyorsa o şekilde kullanıma açık olmasına imkân vermektedir. Sanatçının kullanımına açık olmayan şey, geçmişin sanatının üretildiği ruhtur. Çünkü çağdaş sanatın ruhu tamamen farklıdır ve çağdaş ruhun temel algısında sanatın neye benzemesi gerektiği hakkında bir ölçüt ya da müzenin barındırdığı yapıtların uygunluk göstermesi gereken bir anlatı yoktur.

San'a (1985) göre *“yaratıcı süreçleri oluşturan, sadece zihnin düşünsel yetileri değil, aynı zamanda duyumlar, duygular, imgelem gücü gibi yetiler ve bunların tümünün birbirleriyle bağlantılarıdır”*. Tüm bu yetilerin bileşeni olarak yaratıcılık yalnızca sanatsal üretimde bireyin sahip olmasını beklediğimiz bir özellik değildir. Her birey günlük yaşantısında verdiği kararlarda yaratıcı bir tavır ve bakış açısı sergileyebilir. *“Yaşamın hemen her aşamasında insanların karar verme durumu söz konusudur ve karar verme iki farklı bilgi işleme türüne dayanır. Birincisi, otomatik ve hızlı işleyen, çalışan hafızayı kullanmayı gerektirmeyen **sezgisel işlem** sürecidir. İkincisi ise, nispeten daha yavaş, çaba gerektiren, analitik, kural tabanlı ve çalışma belleği gerektiren **analitik ve akılcı işlem** sürecidir”* (Soyer, v.dğr., 2021: 1837). Bu açıdan değerlendirildiğinde sosyal yaşantımızda kararlarımızı verirken eğilim gösterdiğimiz bu iki işlem süreci sanatçıların üretim süreçlerinde de etkili olmaktadır. Daha analitik, var olan bilgilerin ışığında etkili bir sentezleme becerisi ile yeni olana ulaşan sanatçılar olduğu gibi, yaratıcılık sürecinde daha içsel tavırlar sergileyerek yaşama ve yaşamın kendisinde bıraktığı izlere odaklanan sanatçılar da vardır. Bu bağlamda gündelik yaşamda kullandığımız yaratıcı tavrı sanat ile ayıran nokta; *“bilimlerde daha çok neyin söylendiği, sanatta ise neyin nasıl söylendiği önemli olmaktadır”* (Yetişken,1998, 63).

Sanatta doğru ya da yanlış biçiminde kısıtlayıcı bir bakış açısı olmamasına rağmen sanatçılar, düşüncelerini kendi tarzı ile yansıtmaya çabasında. Bu bağlamda sezgi kavramını, sanatçıların üretim süreçlerinde bir tavır olarak düşünebilmek mümkündür. Crystal Wagner sanatsal üretimlerinde sezgiyi bilinçli kullanan güncel sanatçılardan birisi olarak bu araştırmada yer almaktadır.

Crystal Wagner ve Sanatsal Pratikleri Üzerine

Çağdaş sanatta enstalasyon, performans, dijital sanat gibi yeni ifade olanakları aracılığı ile tanımlanan sanatsal üretimlerin yanı sıra sanatçılar tarafından geliştirilen bireysel üslupların farklı alanlar ile birleştirildiği melez üretimler de söz konusudur. Bu melez üretimler fikir, malzeme, yorumlama gibi birçok alanda olabileceği gibi izleyici ile sanat eseri arasındaki iletişimi ve etkileşimini de farklılaştırmaktadır. İlişkiselliğin ön planda olduğu, izleyicinin sanat eserine dâhil edildiği çalışmaların yanı sıra sosyal yaşamda her an içinde olabileceğimiz “sıradan” olarak tanımlanabilecek mekânların sanat galerisi olarak kullanımı izleyiciyi ile sanatçı üretiminin karşılaşmasında belirgin sınırların yok oluşuna işaret eder. Bu durum izleyiciyi bir anlamda pasif durumdan aktif konuma taşımakta ve izleyiciyi sanatın içine “doğrudan” dahil etmektedir. Söz konusu olan bu süreç bir anlamda kendiliğindenliği, doğallığı ve bilinmeyeni de yanında getirir. Ancak unutulmamalıdır ki, bu sürecin sanatçı ve izleyici için en çekici yanı da tam olarak bu bilinmezliğin değişkenliğidir. Bu değişkenlik hem sanatçı hem izleyici açısından sonsuz varyasyonları içinde barındırır.

Tüm değişkenlikler açısından değerlendirildiğinde çağdaş sanatı anlayabilmek için eserin düşünsel alt yapısını da anlamak/anlamlandırmak gerekmektedir. Yaratım süreçleri, eserin sergilendiği ortam, izleyicide bıraktığı etki gibi tüm değişkenler aslında sanat eserinin bir parçasıdır ve kapsayıcı bir karakteristiğe sahiptir.

Şekil 1. Crystal Wagner, Chroma, Serigrafi, 38x55 cm, 2016

Şekil 2. Crystal Wagner, Drawing.

Amerikalı sanatçı Crystal Wagner eserlerini sergilediği farklı alanlar, sergileme şekli ve üretim olanakları açısından değerlendirildiğinde son yıllarda özgün yorumlamaları ile dikkat çekmektedir. Sanat kariyerine bir süre akademisyen olarak devam eden sanatçı akademi hayatından ayrılarak kendi özel stüdyosunda çalışmalarına odaklanmıştır. İki ve üç boyutlu formları birleştirmeye olan ilgisini kendi stüdyosunda geliştiren sanatçı alternatif malzeme kullanımı ve baskiresimdeki melez (hibrit) yaklaşımları ve mekâna özgü büyük ölçekli yerleştirmeleri aracılığı ile yapıtları uluslararası platformda dikkat çekmektedir. “*Art Grant ve SEE.ME, Art Takes Paris uluslararası sanat yarışmasının Heykel ve Enstalasyon Kategorisi’nde ödül sahibi olmuştur. Sanatçı ayrıca 2015 yılında, plastik sanatlar alanında oldukça önemli olarak kabul gören Pollock-Krasner Grant ödülüne layık görülmüştür*” (Treason Gallery, ts.). Sanatsal çalışmalarına çizim ve baskı resim (Şekil 1-2) ile başlayan sanatçı sonrasında bu çalışmalarının ışığında büyük boyutlu enstalasyon çalışmalarına yönelir.

Şekil 3. Crystal Wagner, NEXUS, Geri Dönüştürülmüş Malzemeler, 2018, Treason Galerisi, ABD.

<https://treasongallery.com/crystal-wagner-nexus>

Sanatçı tek kullanımlık malzemeler ile büyük ölçekli renkli heykeller ve hayali biçimler oluşturmaktadır. “Wagner kökenleri kağıt sanatına dayanan duvara asılı heykeller oluşturmakta ve serigrafi baskılı kağıtları kesip bükerek büyük ölçekli enstalasyonlarında yer alan egzotik biyoformlar haline getirmektedir” (Erman, 2018). 2018 yılında gerçekleştirdiği kişisel sergisi NEXUS, boşlukta süzülen bir sarmaşığın doğal büyüme süreci ile mekânı kaplaması hatta mekâna nüfus etmesi biçiminde de değerlendirilebilir (Şekil 3, 4, 5). Organik olmayan, geri dönüştürülmüş kâğıt benzeri malzemeleri kullanıldığı NEXUS çalışmasındaki renkli amorf biçimlerin kendilerine ait bir yaşamı varmış gibi algılamak mümkündür.

Şekil 4, 5. Crystal Wagner, NEXUS, Detay

<https://treasongallery.com/crystal-wagner-nexus>

Crystal Wagner’ın mekân içerisinde duvardan duvara bir ağ gibi kaplanarak yeni ortamlar yarattığı çalışmaları izleyici için de farklı bakış açıları sunar. Bu deneyim izleyicinin mekânın beyaz ve durağan görünümüne tezat canlı renkleri ve akışkan formu ile bir kelebeğin çok renkli kanatları arasında gezindiği ve izleyiciyi sarıp sarmaladığı bir koza olarak da değerlendirmek mümkündür. Sanatçı mekân bağlamında bir deneyim olarak değerlendirdiği çalışmalarını ve sanatsal pratiklerini aşağıdaki gibi yorumlamaktadır;

Bu gezegende nefes alan, yaşayan, hareketli bir formum. Enstalasyonlarımı, yapay ve organik dünyalar arasındaki melezler olarak görüyorum; doğaya ve insan deneyimine bağlı olarak bize yabancı olan şeylerle ilişkimizin keşifleri onlar. İnsanları çevreleyen ortamların dışında ve içinde var olan mekânlar ve nesnelere arasındaki diyalogu inceliyorlar. Yeniden üretilmiş malzemelerle yapılan bu sözde manzaralarla, tüketici kültürünün, yapay materyallerin ve teknolojinin gerçek deneyimler ve nesnelere olarak gittikçe artan şekilde düz ve sentetik olanlarla yer değiştirdiği fikrini araştırmaya çalışıyorum. Bu yeni ikili dünya, içinde bulunduğumuz ile yaşadığımız tecrübeyle, fiziksel benliğimizle ve mekân duygumuzla nasıl ilişki kurduğumuzu tanımlamaya başlıyor. İnsanların dünyaları, fiziki bölgeyi terk eden gerçek, düz, nesne odaklı teknolojik manzaraların ikili versiyonları haline geliyor. Çalışmamla, görünüşte

başka bir dünyaya ait olan kaynaklardan doku ve şekillerden yararlanıyorum, ama hepsi, egzotik flora, mikro ve makro organizmaların derin görsel ve heykelsi diline ve dış mekânda gelişen şeylerin temeli olarak var olan, insanları modern manzaralarla çevreleyen ekili alanların büyümesine dayanıyor (Kurt, 2018).

Şekil 6. Crystal Wagner, Hiperbolik, 2016, Polonya

<https://www.designboom.com/art/crystal-wagner-hyperbolic-art-installation-lodz-poland-10-21-2016/>

2016 yılında Crystal Wagner'ın Polonya'da gerçekleştirdiği Hiperbolik isimli enstalasyon çalışmasında malzeme olarak tel, naylon ve kablo bağlarını kullanılmıştır (Şekil 6, 7, 8). Sanatçı bu üretiminde binanın dış yüzünü geri dönüşüm malzemeleri ile bir sarmaşık gibi kaplamıştır. Şehrin kentsel peyzajına ve kamusal mekânına canlı renkleriyle çarpıcı bir etki yaratan bu çalışma 100 yıllık binanın klasik aurasına çağdaş bir etkiyle katkı sağlamaktadır. *“Michal Biezynski'nin küratörlüğünde Uniqa Art Lodz için yaratılan bu çalışmada sanatçı organik formları ile bina arasındaki diyalogu görselleştirmektedir”* (Azzarello, 2016).

Şekil 7, 8. Crystal Wagner, Hiperbolik, 2016, Polonya

<https://www.designboom.com/art/crystal-wagner-hyperbolic-art-installation-lodz-poland-10-21-2016/>

Wagner sanatsal pratiklerini uygulamaya geçirmesi esnasında planlı biçimde kullandığı mekân ve malzemelerin dışında sezgisel sürece de önem vermektedir. Mekâna ve malzemeye göre üretimlerinde anlık kararlar verebilmektedir. Bu durum sanatçının üretimlerinin önceden tahmin edilemez olmasının bir sonucu olarak üretimlerine özgünlük ve özgürlük sağlamaktadır. Bu öngörülemez durumu sanatçı şöyle ifade etmektedir;

Çoğu şeyde olduğu gibi, üretim sürecimin her bir aşamasının zorlu yönleri var. Her parça koşullara bağlı. Sezgilerimle çalıştığım için, tel kullanılarak oluşturulan parçadaki hareketin her yönü, herhangi bir proje/alan için elinizde bulunan zamana, ateşin işte gezinme süresine kadar, hepsi yapım sürecinin ve dolayısıyla meydan okumanın koşullu yönlerinin bir parçasıdır. Üretim süreci, mecazi olarak hem dans etmek hem de konuşmaktır. Hiçbir şeyi planlamıyorum. Bunun yerine, çalışmayı büyütme için koşulların durumunu şablon olarak kullanarak mekâna tepki veriyorum. Genellikle, mekâna özgü büyük ölçekli bir çalışmayı tamamlamam, 14-16 saat günlük çalışmayla iki hafta sürmekte. Enstalasyonlar, mekânla gerçekten reaksiyon içindeler. Sezgisel dünyayı inşa etmek için güven gereklidir. Üretim sürecime, estetik dağarcığıma, ilerlediğim yöne güveniyorum. Daha çok, sorun çözme kabiliyetimi kullanmak zorundayım, mekânı çözer, kararları hızlıca alır, böylece benim için çalışan insanları yönlendirebilirim. Bu, tüm zaman boyunca seninle konuşan insanlarla bir şiir veya şarkı yazmak gibi (Kurt, 2018).

Uluslararası boyutta tanınmış büyük markalar ile ortaklaşa gerçekleştirdiği çalışmalar ile sıkça açından söz ettiren sanatçı son dönemde Warner Brothers, Nike ve Viacom gibi uluslararası şirketler için büyük ölçekli enstalasyonlar gerçekleştirmiştir. Çeşitli malzeme ve

teknik süreçleri ile disiplinlerarası bir bağlam yakalayan sanatçı, yapay ve organik formlar ile amorf heykeller üretmektedir. Ayrıca Wagner'ın devasa boyuttaki bu amorf biçimleri mekân ile ilişkilendirildiğinde yapay ortamla kurulan organik bir bağ olarak da değerlendirmek mümkündür.

Şekil 9. Crystal Wagner, Alüvyon, Virginia Çağdaş Sanat Müzesi, 2016

<https://www.crystalwagner.com/alluvioninstallation.html>

Yakından bakıldığında oldukça karmaşık ve yoğun görünen eserler, uzaktan birbiriyle uyumlu bir ahenk içerisindedir. Bu durum sanatçının çalışmalarındaki mikro-makro algısına gönderme yapar niteliktedir. Farklı renk kombinasyonları, kıvrımlı dalgalar mekân içerisinde yeni bir mekân anlayışı oluşturur. Wagner'ın sezgisel çalışmasının bir diğer dikkat çekici tarafı ise eserlerin öngörülemez bir süreç sonucunda oluşmasının bir yansıması ya da sonucu olarak son derece özgün ve taklit edilemez olmasıdır. Sanatçı bilinçli olarak belirgin bir sistematığı benimsememiştir ve onun her çalışması o mekâna ve “an” a özgüdür.

Mikro ve makro arasında geçiş yapıyorum. Bu kafa karıştırıcı olabilir. Ben buna kamçı diyorum. İşin ölçeği bir yana, en önemlisi farkının ne olduğu. Tüm eserler sezgisel olarak hem büyük hem de küçük olarak yaratılıyor... Büyük ve küçük işler birbirini besler ve sonuçta bu değişim, işin nereden geldiğini gösterir. Her gün en az bir saat çiziyorum (Kurt, 2018).

Ulusal ve uluslararası alanda birçok mekânda sanatsal üretimlerde bulunan Wagner üzerinde çalışmak istediği özel alanlar arasında The Guggenheim (ABD), Atina Akropolisi (Yunanistan), Burj Khalifa (Dubai), Çin Seddi (Çin), Ayasofya (Türkiye), Taj Mahal (Hindistan) ve Giza Piramitleri'ni (Mısır) sıralamaktadır. Ayrıca sanatçının en ilgi çekici dış mekan olarak tanımladığı alan ise “uzay”dır. Günümüzde uzaya gitme eylemlerinin sıkça söz edildiği ve hatta “uzay yolculuklarının” büyük girişimler olarak planlandığı bu dönemde sanatçıların ufuklarının da o yöne çevriliyor olması sanatın “yenilikçi” ana temasını merkezine alan en büyük karakteristik özelliklerinden biri olarak da değerlendirilebilir. Wagner'in özellikle yaratıcılık temasına odaklanan düşüncelerine göre;

Çünkü söyleyecek, paylaşacak, ifade edecek bir şeyimiz var ve bireysel kelime dağarcığımızın önemi, içinde yaşadığımız dünyaya bir katkı olabilir. Bir kültür oluşturuca olarak, bu dünyada insanların içinden geçtiği dokuyu yaratma yeteneğine sahibiz. Yaratıcılığın inovasyon için bir katalizör olduğuna inanıyorum (Voyage Houston, 2018).

Şekil 10. Crystal Wagner, Yolculuk Tutkusu, Singapur Ulusal Müzesi,

<https://www.crystalwagner.com/alluvioninstallation.html>

Sonuç ve Değerlendirmeler

Çağdaş sanatın değişen dinamikleri açısından düşünüldüğünde sanatçının kendine ait koruduğu en temel söylemin özgünlük olduğu dikkat çekicidir. Zaman, mekân, malzeme, konu,

anlam, bağlam gibi sınırlılıkları içinde barındırmayan bu sanatsal eylem bir anlamda sanatçının en büyük motivasyonu olarak da değerlendirilebilir. Özgürlük ve özgünlük anlamsal olarak birbiri ile aşkınlaşan bir süreci de beraberinde getirmektedir. Bu durum özellikle çağdaş sanatta disiplinlerarası süreçte hem sanatçı hem de izleyici için deneyimsel süreçlere de zemin hazırlamaktadır.

Deneyimin sanatsal sürece dâhil edilerek özellikle yaratıcılıkta sezgisel süreci odağına alan bir sanatçı olarak Crystal Wagner'ın üretimlerinde mekânın önceden öngörülemez bir şekillendirilmesi olarak da değerlendirilebilir. Özellikle sanatçının üretim süreci kendisinin de ifade ettiği gibi tümüyle bir planlamanın ürünü değildir. Ana mekânsal tasarımın dışında değerlendirildiğinde sanatçının üretimlerinin büyük çoğunluğu sezgisel bir süreci yansıtır. Bu üretim şeklini bilinçli olarak tercih eden Wagner tasarım sürecinde genel yapıyı kurarken ana iskeleti planlı bir düşünce ekseninde oluşturur. Ancak sonrasında üretim sezgisel bir dinamizm içine girer. Spontanlığı ve tesadüfleri kullanan Wagner, üretim yolculuğunda ortaya çıkan her türlü etkileşim ve ilişkinin o işin bir parçası olduğu görüşündedir ve durum izleyici içinde önceden tahmin edilemez farklı deneyimler sunabilmektedir.

Kaynaklar

Azzarello, Nina. "Crystal Wagner wraps an amorphous growth around art nouveau building in lodz" (21 Ekim 2016). Erişim 03 Kasım 2021. <https://www.designboom.com/art/crystal-wagner-hyperbolic-art-installation-lodz-poland-10-21-2016/>

Danto, Artur C. *Sanatın sonundan sonra: Çağdaş sanat ve tarihin sınır çizgisi*. Çev. Zeynep Demirsu. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2014.

Erman, Maria. "Crystal Wagner recycles single-use materials into gigantic colorful sculptures" (08 Ağustos 2018). Erişim 03 Kasım 2021. <https://www.designboom.com/art/crystal-wagner-recycle-single-use-materials-gigantic-colorful-installations-08-08-2018/>

Günöz, Önen. *Mimari tasarım stüdyolarında sezgisel bilginin mimarlık bilgisine dönüşümü*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, 2008.

<https://ajournal.blog/Ajournal/Icerik/sezgisel-dunyayi-insa-etmek>.

Kurt, İlkin. "Sezgisel Dünyayı İnşa Etmek" (31 Mayıs 2018). Erişim 03 Kasım 2021.

Önder, Aydın. *Modern heykel sanatında yaratıcılık*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, 2005.

San, İnci . "Sanat ve Yaratıcılık Eğitimi Olarak Tiyatro". Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES) 18 / 1 (Eylül 2019): 99-112 .

Soyer, Makbule Kalı- Keskinoglu, Muhammet Şerif - İme, Yakup. “Kişilik Özelliklerinin Karar Verme Stilleri ve Yaratıcı Düşünmeyi Yordama Düzeyleri”. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 22/ 2 (Ağustos 2021): 1828-1863.

TG, Treason Gallery. “Crystal Wagner” (ts.) . Erişim 03 Kasım 2021. <https://treasongallery.com/crystal-wagner>

VH, Voyage Houston. “Art & Life with Crystal Wagner” (5 Aralık 2018). Erişim 03 Kasım 2021. <http://voyagehouston.com/interview/art-life-crystal-wagner/>

Yetişken, Hülya. *Estetiğin ABC'si*, İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 1998.